

Załącznik do Uchwały Nr LVIII/350/2024
Rady Gminy Brzeżno
z dnia 04.04.2024r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OCHRONY
OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
NA LATA 2024 – 2027**

I. WSTĘP

Na podstawie znowelizowanych przepisów prawnych „przemoc w rodzinie” została zastąpiona pojęciem „przemoc domowa”. Zmiana ta zapewnia właściwe spojrzenie na jednostkę doświadczającą przemocy, a nie tylko na rodzinę jako taką, w której przemoc występuje. Zarówno osobami doświadczającymi przemocy w związkach bliskich, jak i osobami stosującymi przemoc są bowiem konkretne - indywidualne - osoby, a jej przyczyną nie są tylko dysfunkcje rodziny jako podstawowej komórki społecznej.

Konwencja stambulska definiuje przemoc domową jako *wszelkie akty przemocy fizycznej, seksualnej, psychologicznej lub ekonomicznej zdarzające się w rodzinie lub gospodarstwie domowym, lub między byłymi, lub obecnymi małżonkami lub partnerami, niezależnie od tego, czy sprawca i ofiara dzielą lub dzielili miejsce zamieszkania, czy też nie*. Zmiany wprowadzają również dotychczasowe formy przemocy domowej o dwie kolejne formy, tj. przemoc ekonomiczną i cyberprzemoc, a także zakres podmiotowego zastosowania ustawy. Krąg osób, na które będą oddziaływać jej zmienione przepisy został rozszerzony między innymi: o byłego małżonka, byłego partnera lub inną osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności:

- tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- opracowywanie i realizacja programów przemocy domowej.

II. PODSTAWY PRAWNE

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych przez następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz.901 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.).
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870).
5. Uchwała Nr LVII/365/2023 Rady Gminy Budry z dnia 13 września 2023 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego.
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.)
7. Ustawa z dnia 8 marca 1990r o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.).
8. Ustawa z dnia 25 lutego 1945r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1359 ze zm.).
9. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1138 ze zm.).
10. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1550 ze zm.).

III. CHARAKTERYSTYKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc domowa jest skutkiem wielowiekowego, społecznego przyzwolenia na krzywdzenie osób, zwłaszcza najbliższych, tj. w szczególności kobiet i dzieci. W wielu środowiskach akceptuje się bicie, stosowanie kar cielesnych i panuje przekonanie o dominującej roli mężczyzny w rodzinie. Ponadto silne przekonanie, że wszystko, co się dzieje w rodzinie należy do sfery prywatności z jednej strony wywołuje poczucie bezkarności osoby stosującej przemoc i bezradności osoby doznającej przemocy, a z drugiej – nasila niechęć innych osób do ingerowania w „cudze sprawy rodzinne”.

W środowiskach charakteryzujących się dużą społeczną akceptacją przemocy, osoby doznające przemocy rzadko mogą liczyć na pomoc i wsparcie osób spoza rodziny, a z kolei osoby stosujące przemoc nie muszą obawiać się zewnętrznych nacisków na zmianę zachowań wobec najbliższych. Badania pokazują, że często przemoc wobec członków rodziny jest społecznie bardziej akceptowana i tolerowana niż stosowanie jej wobec obcych.

Istotnym czynnikiem sprzyjającym występowaniu przemocy domowej jest stres związany z aktualną sytuacją socjalno-ekonomiczną. Bezrobocie, problemy finansowe, mieszkaniowe czy zdrowotne, a także nawarstwianie się różnych problemów może wywoływać frustrację. To z kolei może sprzyjać pojawieniu się przemocy domowej. Osamotnienie osoby znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej, izolacja, brak wsparcia z zewnątrz – osobistego lub instytucjonalnego – w sposób znaczący może wpływać na nasilenie zachowań związanych z przemocą.

Przemocy jednakże nie należy utożsamiać z agresją. To, co odróżnia przemoc od agresji, to owa przewaga sił jednej strony. W przemocy zawsze występuje ona po stronie osoby stosującej przemoc, zaś w przypadku agresji jest zrównoważona. Celem przemocy jest wyrządzenie ofierze szkody, wywołanie bólu, zadanie cierpienia, poniżenie. Osoba stosująca przemoc naraża na szkody zdrowie i życie osoby, które jej doświadcza. Jest przy tym świadomy skutków swoich działań. Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie osoby doznającej przemocy. Dokonuje się ona poprzez naruszenie praw osobistych drugiego człowieka, manipulowanie, nieliczenie się z dobrem ofiary przemocy, powodowaniem cierpienia.

1.DEFINICJA PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc domowa w świetle ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Przemoc charakteryzuje się tym, iż:

- jest intencjonalna: jest zamierzonym i świadomym działaniem człowieka, ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie drugiej osoby;

- siły są nierównomierne: w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Osoba doświadczająca przemocy jest słabsza a osoba ją stosująca – silniejsza:

- narusza prawa i dobra osobiste: osoba stosująca przemoc wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa drugiej strony (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.).

- powoduje cierpienie i ból: osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie drugiej strony na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że będąc poddaną takiemu oddziaływaniu ma mniejszą zdolność do samoobrony. Przemoc domowa to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody.

2. FORMY PRZEMOCY

Rozróżniamy następujące formy przemocy domowej:

Przemoc fizyczna: bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne.

Przemoc psychiczna: izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne.

Przemoc seksualna: zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne.

Przemoc ekonomiczna: nielożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie i inne.

Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej: wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają i inne.

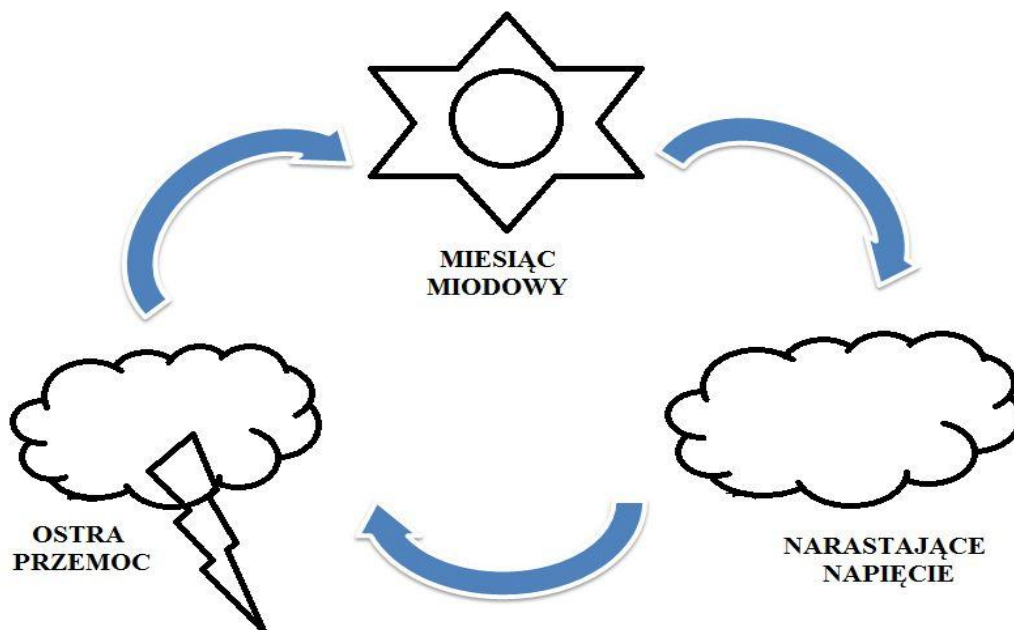
Zaniedbanie: niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne.

3. CYKLE PRZEMOCY

To specyficzny cykl przemocy składający się z trzech powtarzających się faz:

1. Faza Budowania Napięcia – stopniowy wzrost napięcia i agresywności osoby stosującej przemoc

2. Faza Eskalacji – faza gwałtownej przemocy, zagrażającej zdrowiu i życiu osoby doznającej przemocy.
3. Faza Miesiąca Miodowego – w której osoba stosująca przemoc wyraża żal i przeprasza za swoje zachowanie.

4. PROCEDURA NIEBIESKIEJ KARTY

"Niebieska Karta" jest formularzem opisującym sytuacje, w których dochodzi do przemocy domowej i została ona uregulowana w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 roku, a także działania podejmowane na rzecz osoby poszkodowanej.

Wszczęcie procedury następuje z chwilą wypełnienia formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej. Służy dokumentowaniu faktów związanych z przemocą domową, ocenie zagrożenia dalszą przemocą oraz jako dowód w sprawach sądowych.

Podmioty wymienione w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej wskazane do realizowania działań w ramach procedury „Niebieskiej Karty” to:

1. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej,
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Policja,
4. ochrona zdrowia,
5. organizacje pozarządowe,

6. oświata,
7. kuratorzy.

W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi także przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej, jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do wójta, burmistrza albo prezydenta miasta w związku z zamieszkiwaniem na obszarze gminy żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową. Mogą wchodzić także prokuratorzy. Niebieska Karta może być wypełniona przez przedstawicieli w/w jednostek.

Wypełniony formularz „Niebieska Karta – A” niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni roboczych od dnia wszczęcia procedury, przekazuje się do zespołu interdyscyplinarnego. Kopię wypełnionego formularza „Niebieska Karta – A” pozostawia się u wszczynającego procedurę.

Formularz „Niebieska Karta – A” niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni roboczych od dnia jego otrzymania, jest przekazywany grupie diagnostyczno-pomocowej. Pierwsze posiedzenie grupy diagnostyczno-pomocowej odbywa się niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni roboczych od dnia otrzymania formularza „Niebieska Karta – A”. Grupa diagnostyczno-pomocowa, na podstawie informacji zawartych w formularzu „Niebieska Karta – A”, dokonuje diagnozy sytuacji w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej oraz podejmuje działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy domowej i zatrzymania przemocy domowej albo rozstrzyga o braku zasadności podejmowania działań.

Każde posiedzenie grupy diagnostyczno - pomocowej jest dokumentowane w formie protokołu. Na posiedzeniu grupa diagnostyczno - pomocowa w obecności zaproszonej osoby doznającej przemocy domowej dokonuje analizy sytuacji w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej i we współpracy z osobą doznającą przemocy domowej, opracowuje indywidualny plan pomocy albo rozstrzyga o braku zasadności podejmowania działań. Grupa diagnostyczno - pomocowa, na podstawie ustaleń zawartych w wypełnionym formularzu „Niebieska Karta – C”, podejmuje działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy domowej i poprawę jej sytuacji życiowej. Indywidualny plan pomocy obejmuje ogół działań podejmowanych przez grupę diagnostyczno - pomocową na rzecz i wspólnie z osobą doznającą przemocy domowej, w celu poprawy sytuacji życiowej tej osoby oraz w jej środowisku domowym. Indywidualny plan pomocy może ulegać zmianie, uwzględniając potrzeby, zasoby i sytuację osoby doznającej przemocy domowej, co zostaje odnotowane w formularzu „Niebieska Karta – C”. Niestawiennictwo osoby doznającej przemocy domowej nie wstrzymuje prac grupy diagnostyczno - pomocowej. Na posiedzenie grupy diagnostyczno - pomocowej nie zaprasza się małoletniego. Wszystkie działania realizowane w ramach procedury są dokumentowane w formie pisemnej.

V. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W DOMOWEJ W GMINIE BRZEŻNO

1. Sytuacja demograficzna

Gmina Brzeżno jest gminą wiejską, zlokalizowaną w województwie zachodniopomorskim, w południowo-zachodniej części powiatu świdwińskiego. Siedzibą gminy jest wieś Brzeżno. Na powierzchni 111 km² znajduje się 11 sołectw i 20 miejscowości.

Według danych z Urzędu Gminy Brzeźno liczba mieszkańców gminy na koniec 2021 roku wynosiła 2744, na koniec 2022 roku - 2705 a na koniec 2023 roku - 2678.

W poniższej tabeli przedstawiono procentowy udział ludności w wieku od 0 do 18 lat, wieku produkcyjnym oraz w wieku emerytalnym w latach 2021-2023.

Tabela nr 1 Procentowy udział ludności

Wiek ludności	2021		2022		2023	
	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
0-18	635	23,14	618	22,85	611	22,82
Wiek produkcyjny	1600	58,31	1571	58,08	1542	57,58
Wiek emerytalny	509	18,5	516	19,08	525	19,60
Ogółem	2744	100	2705	100	2678	100

Źródło; Opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji ludności

Analizując dane zawarte w tabeli, zauważyć można, że w Gminie Brzeźno zwiększa się procentowy udział osób w wieku emerytalnym, przy jednoczesnym zmniejszaniu się liczby osób w wieku produkcyjnym. Nieznacznie zmniejsza się też liczba osób do 18 roku życia.

2. Pomoc społeczna

Wsparciem systemu pomocy społecznej objęto w roku 2023 objęto 133 rodziny, w tym 259 osób w tych rodzinach. Analizując liczbę osób objętych wsparciem w stosunku do liczby mieszkańców gminy Brzeźno, można stwierdzić, że pomocą objęto 9,67% ogółu ludności. Notuje się tendencję spadkową liczby osób korzystających z pomocy społecznej w formie finansowej.

Tabela nr 2: Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2021-2023

Rok	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej	Liczba mieszkańców wg stanu na dzień 31 grudnia	Odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców
2021	160	382	2744	13,92 %
2022	178	331	2705	12,24 %
2023	133	259	2678	9,67 %

Źródło: dane GOPS, opracowanie własne

Najczęstszymi powodami korzystania z pomocy społecznej było: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, alkoholizm, bezdomność.

Tabela nr 3 Powody korzystania z pomocy

L.p.	Powody korzystania z pomocy	2021	2022	2023
1.	ubóstwo	126	115	57
2.	bezdomność	3	2	4
3.	bezrobocie	19	54	65
4.	niepełnosprawność	17	10	13
5.	długotrwała lub ciężka choroba	20	14	30
6.	alkoholizm	5	5	5

Źródło: dane GOPS, opracowanie własne

3. Procedura „Niebieskie Karty”

Zdiagnozowanie przemocy domowej jest trudne, gdyż przemoc domowa jest problemem złożonym, o którym trudno się rozmawia. Istniejące statystyki pozwalają oszacować przybliżone rozmiary tego zjawiska, gdyż nie wszystkie przypadki przemocy są ujawniane. Skala problemu przemocy w Gminie Brzeźno została określona na podstawie informacji uzyskiwanych z danych statystycznych Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzeźnie. Zgodnie z tymi statystykami w okresie od stycznia 2021 do grudnia 2023 roku na terenie Gminy Brzeźno prowadzono procedurę „Niebieskie Karty” w 15 rodzinach, a w 12 występował także problem alkoholowy. Wszczęcie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza Niebieskie Karty – A przez jednego z przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia. Poniższa tabela określa liczbę założonych Niebieskich Kart - A w latach 2021-2023

Tabela nr 4: Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2021-2023

ROK	INSTYTUCJA ZAKŁADAJĄCA NIEBIESKIE KARTY					SUMA
	POLICJA	GOPS	OŚWIATA	SŁUŻBA ZDROWIA	GKRPA	
2021	6	0	0	0	0	6
2022	2	0	0	0	0	2
2023	7	0	0	0	0	8

Źródło: dane GZI, opracowanie własne

Z analizy powyższej tabeli wynika, że procedurę wszczyniała Policja, gdyż to ona jest pierwsza instytucją reagującą na przemoc. Następnie o zaistniałej sytuacji powiadamiany jest Ośrodek Pomocy i Zespół Interdyscyplinarny.

Przyczynami sprzyjającymi stosowaniu przemocy domowej są między innymi normy społeczne i kulturowe przyjęte w danym środowisku, gdzie istnieje przyzwolenie na stosowanie

przemocy wobec najbliższych. Wpływ na stosowanie przemocy ma również dziedziczenie wzorca przemocy z pokolenia na pokolenie.

Wpływ na stosowanie przemocy domowej może mieć także uzależnienie i nadużywanie alkoholu. Wielu sprawców przemocy w chwili popełniania czynu jest pod wpływem alkoholu. Alkohol osłabia kontrolę nad zachowaniem i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności oraz niepowodzenia życiowe. Co ważne, uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za swoje czyny, mimo że sprawcy bardzo często usprawiedliwiają swoje zachowanie tym, że byli nietrzeźwi.

Poniższa tabela obrazuje skalę występowania problemu alkoholowego w rodzinach, gdzie została założona procedura „Niebieskie Karty”.

Tabela nr 5: Problem alkoholowy w rodzinach dotkniętych przemocą

Rok	Liczba rodzin z założoną procedurą NK	W tym z problemem alkoholowym
2021	6	5
2022	2	2
2023	7	5

Źródło: Opracowanie własne

Z powyższych danych wynika, że problem alkoholowy występuje w 80% rodzin uwikłanych w przemoc.

Działalność instytucji pomocowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych skierowana jest na udzielanie pomocy rodzinom uwikłanych w przemoc, dotyczy to zarówno osób doświadczających przemocy jak i osób podejrzanych o stosowanie przemocy.

Poniższa tabela przedstawia najważniejsze działania jakie są podejmowane w celu udzielenia pomocy.

Tabela nr 6: Podejmowane działania interwencyjne

Lata	Zawiadomienie do Prokuratury	Udzielanie pomocy specjalistycznej (psycholog, prawnik)	Kierowanie na Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Kierowanie do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie	Powiadomienie sądu rodzinnego o sytuacji w rodzinie
2021	0	6	5	5	3
2022	0	2	2	2	1
2023	1	5	5	2	1

Źródło: Opracowanie własne

Z powyższych danych wynika, że najczęściej podejmowanymi działaniami pomocowymi były: udzielanie pomocy specjalistycznej, kierowanie osób nadużywających alkoholu na Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, kierowanie do udziału w programie

korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie a także powiadamianie sądu rodzinnego o sytuacji w rodzinie.

Zakończenie procedury "Niebieskie Karty" zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie procedury "Niebieskie Karty" jest możliwe w dwóch przypadkach:

1. ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy domowej oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy
2. rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Poniższe dane wskazują powody zakończenia procedury "Niebieskie Karty" w poszczególnych latach.

Tabela 5. Przyczyny zakończenia procedury "Niebieskie Karty"

Lata	Ustanie przemocy i zrealizowanie planu pomocy	Brak zasadności podejmowania działań
2021	2	1
2022	5	0
2023	5	1

Źródło: Opracowanie własne

Z pośród wszystkich Niebieskich Kart w latach 2021-2022 zakończono 12 procedur i w tym ponad 85,00 % z powodu ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie i zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy. Pozostała część została zakończona w związku z brakiem zasadności podejmowanych działań w ramach grup roboczych.

4. Wnioski

Problem przemocy w rodzinie w latach 2021-2023 występował w 15 rodzinach, w których łącznie zamieszkiwało 50 osób, co stanowi ok. 1,87% ogólnej liczby osób zameldowanych na terenie gminy Brzeźno na koniec 2023 roku (2678 osób). Można stwierdzić, że skala zjawiska przemocy na terenie gminy Brzeźno jest niewielka, ale nie jest znana skala ukrytej przemocy, czyli takiej, gdzie ofiary jeszcze nie zdecydowały się ujawnić swojego problemu.

Najbardziej aktywną w identyfikacji problemu przemocy w rodzinie jest Policja, jednakże najszerzej pomocy ofiarom przemocy udziela Ośrodek Pomocy Społecznej.

Analizując uzyskane dane, można stwierdzić, że poprzez działania w ramach programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie udzielana pomoc jest bardziej skuteczna, a profilaktyczne oddziaływania na mieszkańców gminy powodują wzrost świadomości dotyczącej zjawiska przemocy.

V. ZADANIA ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

W związku z tym, że z przemocą domową stykają się przedstawiciele różnych instytucji, których ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej obliguje do reagowania i podejmowania działań wspierających, pomocowych i zapobiegających warto zintegrować ich działania w celu stworzenia jednolitego systemu pomocy ofiarom przemocy domowej.

Współpraca z członkami Zespołu Interdyscyplinarnego polega przede wszystkim na :

1. Rzetelnej informacji o zjawisku przemocy (jego przyczynach i konsekwencjach) wśród mieszkańców gminy Brzeźno, w tym młodzieży
2. Poprawa skuteczności działania instytucji publicznych
3. Indywidualizacja rodzaju proponowanej pomocy do specyfiki problemu.
4. Rozwój nowych form pracy środowiskowej i terapeutycznej, mediacji rodzinnej (szczególnie terapii uzależnień i szkoły dla rodziców)
5. Poprawa sytuacji zawodowej i materialnej rodzin.

Wymiana informacji pomiędzy członkami Zespołu Interdyscyplinarnego dokonuje się poprzez informację telefoniczną, listową, mailowo oraz poprzez spotkania w grupach.

W ramach działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej należy przede wszystkim:

1. podejmowanie działań wynikających z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”;
2. diagnoza sytuacji, potrzeb i zasobów osoby doznającej przemocy domowej,
3. udzielaniu kompleksowych informacji o:
  - a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób doznających przemocy domowej,
  - b) formach pomocy małoletnim doznającym przemocy domowej oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,
  - c) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby doznającej przemocy domowej;
4. organizowanie niezwłocznie dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej;
5. zapewnienie osobie doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb, schronienia w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej lub innej placówce, w tym prowadzonej przez organizacje pozarządowe i stowarzyszenia, działające na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
6. udziale pracownika socjalnego w opracowaniu przez grupę diagnostyczno - pomocową indywidualnego planu pomocy;
7. podejmowanie działań mających na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składaniu systematycznych wizyt sprawdzających stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez grupę diagnostyczno – pomocową;

8. prowadzeniu rozmów w szczególności o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej oraz informowanie osoby stosującą przemoc domową o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii, udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
9. monitorowanie efektów podjętych działań pomaganie w załatwianiu spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych;
10. udzielanie informacji o przysługujących świadczeniach i formach pomocy w uzasadnionych przypadkach udzielanie pomocy finansowej w formie zasiłków stałych, okresowych, celowych, udzielanie pomocy rzeczowej np. przekazywanie odzieży, żywności z FEAD
11. w razie potrzeby, zwracanie się do policji o podjęcie działań prewencyjnych wobec dziecka, zgodnie z kompetencjami policji w przypadku stwierdzenia, bądź podejrzenia popełnienia przestępstwa OPS powiadamia organy ścigania w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka pracownik socjalny, wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej, niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej. Decyzję tę pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszem policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką. OPS może organizować i prowadzić np. punkty informacyjne, grupy wsparcia dla ofiar przemocy domowej, świetlice/kluby dla dzieci (młodzieży). Ośrodek współpracuje również z innymi instytucjami i organizacjami.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeźnie nie ma zatrudnionego psychologa, jednak w ramach współpracy z Regionalnym Centrum Kryzysowym w Świdwinie oraz Centrum Zdrowia Psychicznego w Świdwinie istnieje możliwość skorzystania i umówienia się w celu uzyskania porady psychologicznej.

Monitoring sytuacji osób, u których jest prowadzona procedura „Niebieskiej Karty” jest prowadzony raz w miesiącu w środowisku, są również podejmowane działania na rzecz rodziny, tj. kontakty z policją, z poradnią terapeutyczną. W/w działania prowadzi pracownik socjalny, który zajmuje się rodziną w ramach prowadzonej pracy socjalnej. Także policjanci, dzielnicowi, pedagodzy szkolni oraz pozostali członkowie grupy roboczej mają obowiązek sporządzania notatek służbowych (jeżeli istnieje konieczność - interwencja szkoły w danej sprawie). Na terenie gminy Brzeźno funkcjonuje jedna placówka oświatowa: Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kardynała Ignacego Jeża w Brzeźnie, która również prowadzi działania dotyczące przeciwdziałania przemocy domowej.

VI. CELE PROGRAMOWE

1. CEL GŁÓWNY

Wzmocnienie systemu działającego na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodziny/osób oraz przeciwdziałania przemocy wśród mieszkańców gminy Brzeźno.

2. CELE SZCZEGÓŁOWE

- 1) diagnozowanie zjawiska przemocy domowej w gminie Brzeźno;
- 2) zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy;
- 3) zapewnienie ochrony i możliwości udzielania wsparcia osobom i rodzinom dotknięty przemocą;
- 4) podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawiska związane z przemocą domową.

Cel 1.

Diagnozowanie zjawiska przemocy domowej w Gminie Brzeźno

Lp.	Zadanie	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy/Partnerzy
1.	Zbieranie i analiza danych dotyczących występowania aktów przemocy domowej	a) sporządzanie statystyk określających wielkość zjawiska przemocy i ich aktualizacja	2024-2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeźno Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Brzeźno Komenda Powiatowa Policji w Świdwinie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brzeźno PSP im. Kard.i. Jeża w Brzeźno Inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Cel 2.

Zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy

Lp.	Zadanie	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy/Partnerzy
1.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	a) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, b) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową, c) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach oraz możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, d) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową, e) monitorowanie sytuacji osób oraz rodzin dotkniętych przemocą, f) opracowanie oraz realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy domowej, g) zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą „Niebieskiej Karty”	2024-2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeźnie Zespół Interdyscyplinarny w Brzeźnie Komenda Powiatowa Policji w Świdwinie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brzeźnie PSP im. Kard. I. Jeża w Brzeźnie

Cel 3.

Zapewnienie ochrony i możliwości udzielania wsparcia osobom/rodzinom dotkniętym przemocą

Lp.	Zadanie	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy/Partnerzy
1.	Zapewnienie schronienia i pomocy materialnej osobą doznającym przemocy domowej	a) współpraca z instytucjami b) udzielanie świadczeń pieniężnych	2024-2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeźnie
2.	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego osobą doznającym przemocy domowej	a) prowadzenie pracy socjalnej, b) prowadzenie specjalistycznego poradnictwa w ramach współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Świdwinie c) edukowanie osób doznających przemocy domowej w zakresie przysługującym im praw	2024-2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeźnie PSP im. Kard.I.Jeża w Brzeźnie Zespół Interdyscyplinarny w Brzeźnie Komenda Powiatowa Policji w Świdwinie
3.	Łagodzenie następstw zjawiska przemocy domowej	a) motywowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym oraz programie psychologiczno-terapeutycznym b) kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym oraz programie psychologiczno-terapeutycznym	2024-2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeźnie PSP im. Kard.I.Jeża w Brzeźnie Zespół Interdyscyplinarny w Brzeźnie Komenda Powiatowa Policji w Świdwinie

		c) organizowanie grup wsparcia dla osób stosujących przemoc domową (w miarę potrzeb) oraz wszelkich innych osób.		
--	--	--	--	--

Cel 4.

Podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawiska związane z przemocą domową

Lp.	Zadanie	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy/Partnerzy
1.	Edukacja społeczeństwa w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy domowej	<p>a) podnoszenie wiedzy wśród społeczności lokalnej w zakresie problemu przeciwdziałania przemocy domowej poprzez: zamieszczanie informacji na stronie internetowej, dostęp do ulotek oraz innych materiałów edukacyjno-informacyjnych, itp.)</p> <p>b) prowadzenie dla dzieci oraz dorosłych wszelkich działań profilaktycznych, terapeutycznych</p> <p>c) prowadzenie wśród dzieci oraz młodzieży profilaktyki w zakresie przemocy i agresji m.in. poprzez organizowanie zajęć w ramach szkolnego programu profilaktyki</p> <p>d) organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży</p> <p>e) uczestnictwo w kampaniach prowadzonych na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej</p>	2024- 2027	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeźnie</p> <p>PSP im. Kard.I.Jeża w Brzeźnie</p> <p>Zespół Interdyscyplinarny w Brzeźnie</p> <p>Komenda Powiatowa Policji w Świdwinie</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brzeźnie</p> <p>- służba zdrowia</p> <p>- kuratorzy</p> <p>- Gminne Centrum Kultury w Brzeźnie (świetlice wiejskie)</p>

		<p>f) edukacja rodziców i dzieci w zakresie przeciwdziałania agresji, uzależnień i dobrych wzorców rodziny</p> <p>g) promocja modelu zdrowego trybu życia</p>		
--	--	---	--	--

Cel 5.

Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przemocą domową oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu

Lp.	Zadanie	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy/Partnerzy
1.	Doskonalenie grup zawodowych zaangażowanych w problematykę przemocy domowej oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu	<p>a) udział w szkoleniach, konferencjach, warsztatach dla służb podejmujących działania na rzecz osób a także rodzin uwikłanych w przemoc, w tym m.in.: szkolenia w zakresie diagnozowania przemocy domowej, realizacji procedury „Niebieskiej Karty” (szkolenia wspólne i resortowe)</p> <p>b) organizowanie spotkań, które mają na celu pomoc w trudnych sytuacjach oraz wymianę doświadczeń</p>	2024-2027	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeźnie</p> <p>Gminy Zespół Interdyscyplinarny w Brzeźnie</p> <p>Komenda Powiatowa Policji w Świdwinie</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brzeźnie</p> <p>- służba zdrowia</p> <p>- kuratorzy</p> <p>Gminne Centrum Kultury w Brzeźnie (świetlice wiejskie)</p> <p>PSP im. Kard.I.Jeża w Brzeźnie</p>

--	--	--	--	--

Cel szczegółowy 6.

Oddziaływanie na sprawców przemocy domowej poprzez działania korekcyjno-edukacyjne

Lp.	Zadanie	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy/Partnerzy
1.	Prowadzenie działań motywujących do zmiany zachowań	<p>a) rozmowy motywujące do zmiany działań</p> <p>b) występowanie do prokuratury z zawiadomieniami w związku z podejrzeniem popełnienia czynów określonych w art.2§ 2 ustawy, o przeciwdziałaniu przemocy domowej</p> <p>c) kierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową oraz do programu psychologiczno-terapeutycznego</p> <p>d) kierowanie do udziału w terapii uzależnienia</p>	2024-2027	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeźnie</p> <p>Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Brzeźnie</p> <p>Komenda Powiatowa Policji w Świdwinie</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brzeźnie</p> <p>PSP im. Kard.I.Jeża w Brzeźnie</p>

VII. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej są:

1. osoby doznające przemocy domowej,
2. osoby stosujące przemoc domową,
3. świadkowie przemocy domowej,
4. społeczność lokalna,
5. przedstawiciele instytucji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w razie wystąpienia zjawiska przemocy domowej.

VIII. REALIZATORZY PROGRAMU

- 1) Podmioty działające na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej,
- 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeźnie,
- 3) Dzielnicowy Gminy Brzeźno/ policjant Powiatowej Komendy Policji w Świdwinie,
- 4) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brzeźnie,
- 5) Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kardynała Ignacego Jeża w Brzeźnie
- 6) Służba zdrowia - NZOZ „DOKTOR” s.c. w Brzeźnie,
- 7) Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej - Sąd Rejonowy w Białogardzie.

IX. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

- 1) Zmniejszenie poczucia bezradności osób doznających przemocy domowej,
- 2) Zmniejszenie rozmiaru przemocy domowej,
- 3) Zwiększenie wiedzy instytucji zajmujących się przemocą domową na temat zjawiska przemocy – diagnoza rzeczywistego rozmiaru zjawiska na terenie Gminy Brzeźno,
- 4) Pogłębienie wiedzy społeczeństwa o zjawisku przemocy domowej i sposobach radzenia sobie w tym problemem,
- 5) Zwiększenie skuteczności działań,
- 6) Zmiana postaw społecznych wobec przemocy.

X. MIEJSCE I CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Program będzie realizowany na terenie gminy Brzeźno w latach 2024 – 2027. Działania zaplanowane do realizacji będą prowadzone w formie ciągłej.

XI. MONITOROWANIE PROGRAMU

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzeźnie będzie co roku przedkładał Radzie Gminy Brzeźno raport z realizacji programu. Realizacja programu będzie systematycznie monitorowana, monitoring umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań, rozwijanie programu w przyszłości. Monitorowanie programu będzie prowadzone przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeźnie na podstawie informacji uzyskanych od realizatorów programu. Przy ocenie programu będą brane pod uwagę następujące wskaźniki:

1. Liczba osób/rodzin objętych pomocą,
2. Liczba osób przeszkolonych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
3. Ilość działań profilaktycznych w placówkach oświatowych,
4. Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych,
5. Ilość uczestników grup wsparcia,
6. Liczba uruchomionych procedur „Niebieska Karta”
7. Liczba osób doznających przemocy domowej,
8. Liczba osób biorących udział w programach korekcyjno – edukacyjnych oraz programach psychologiczno-terapeutycznych,
9. Liczba postępowań przygotowawczych wobec osób stosujących przemoc,
10. Liczba interwencji.

XII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Brzeźno, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

PODSUMOWANIE

Przemoc domowa to zjawisko, które nie powinno mieć miejsca, ponieważ nikt nie ma prawa naruszać praw i dóbr osobistych człowieka, powodować cierpienia. Niestety przemoc występuje od zawsze i dlatego należy podejmować wszelkie działania mające na celu zmniejszenie skali tego zjawiska. Niezmiernie istotna jest tutaj współpraca, zaangażowanie oraz wysiłek wszystkich służb, reagujących na problemy społeczne, ukierunkowany na przeciwdziałanie temu zjawisku i udzielaniu wsparcia.